אותן שיריים אסורין באכילה. וא"ת כיון דאסירי הרי הוא כאילו לא נשתייר כלום והיאך מקטיר קומץ עליהם הא בכל זמיחים קא"ר יהושע דהיכא דלא נשתייר כלום דאין זורק [לח] הדם וי"ל כיון דילפינן מנחה מזבח מה מזבח [לט] דכיון דלא אתדו הוי כאילו הן בעין ולריך לחלק בין זה לנטמא דכיון דאין זבח נפסל ע"י חסרון אע"ג דשייריס נפסלין עבדינן ליה כזבח להקטיר קומץ עליהם: **אותן** שיריים מה הן **באכילה.** הוה מלי למיפשטה מהא דאם מזנפרקה נפרס לחמה דאם פסול: **אין מיעוט** [מ] **אחר מיעוט אלא לרבות.** ואם תאמר ולשמוק מתרוייהו וכי האי גוונא מלי לקבלות בכל מיעוט אחר מיעוט [נ]: **על** בהן ידו הימנית בו'. בין דעני בין דעשיר קא בעי דכיון דכתיב על דם האשם ועל מקום דם האשם ממילא ידענן בשמן והיינו דמלי למיבעי מתנון אחון ולפי שהתמיל לדרוש כף המצורע קא משיך על בהן מאי דרשא ביה בין דעני בין דעשיר: על

מנחה מאי עבידתה אמר רב פפא מנחת נסכים ס"ד אמינא הואיל ובהדי זבח אתיא כי גופיה דזבח דמיא קמ"ל ומאן [פ] דפסל שאני הכא דאמר קרא [פ] [1]והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה המנחה עד [ב] דאיתא לכולה [ג]מנחה לא יקטיר ואידך מן המנחה [ג] מנחה שהיתה כבר (שלימה בשעת קמיצה יקטיר אע"ג דהשתא אינה שלימה) [ד] איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש [ה]עד שלא פרקה נפרס [פ] [ג][לחמה] הלחם פסול ואין מקטיר עליו את הבזיכין [ו] ואם משפרקה נפרס לחמה הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין [ו] ואמר רבי אלעזר לא פרקה ממש אלא כיון שהגיע זמנה לפרק ואע"פ שלא פירקה א"ל הא מני רבי אליעזר היא א"ל אנא אמינא לך משנה שלימה ואמרת לי את רבי אליעזר [פ] אי ר' אליעזר מאי איריא נפרס אפי' שרוף ואבוד נמי מכשר אישתיק ואמאי שתק לימא ליה צבור שאני דאיל ואישתרי טומאה לגבייהו אישתרי נמי חסרות אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת החסרון כבעל מום דמי ואין בעל מום בצבור: יתיב רב פפא וקאמר [פ] להא שמעתא א"ל רב יוסף [י] בר שמעיה לרב פפא מי לא עסקינן [ז]דרבי יוחנן וריש לקיש במנחת העומר דציבור היא ופליגי אמר רב מלכיו תנא חדא [ה][2]מסלתה שאם חסרה כל שהוא פסולה [2]משמנה שאם [1]חסרה כל שהוא פסול ותניא אידך [פ] והנותרת מן המנחה פרט למנחה שחסרה היא ושחסר קומצה ושלא הקטיר מלבונתה כלום תרי קראי בחסרות למה לי לאו חד למנחה שחסרה קודם קמיצה וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה ותיובתא דר' יוחנן בתרוייהו לא חד למנחה שחסרה קודם קמיצה דאי מביא מביתו וימלאנה אין ואי לא לא וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דאע"ג דמקטיר קומץ עליהן [א]אותן שירים אסורים [יא] לאכילה דאיבעי' להו לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן אותן שירים מה הן באכילה אמר זעירי אמר קרא והנותרת [יג] ולא הנותרת מן הנותרת ורבי יצאי אמר [יד] מהמנחה מנחה שהיתה כבר: קמץ בשמאל [וכו']: מנא הני מילי אמר רבי זירא דאמר קרא [3]ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה כף זה איני יודע מהו כשהוא אומר [4]ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית כאן שמאלית הא כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין והא מיבעי ליה לגופיה שמאלית אחרינא כתיב ואימא אין [ז]מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית אחרינא כתיב כאן שמאלית ואין אחר שמאלית ואימא אדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית ארבעה שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [טז](בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא דמתמילה היו כל השיריס נותרות מן הקומץ וכשחסרו שיריס היו הנותרים שיני שיריס: **שהיתה כבר.** בשעת הקומץ היתה שלימה אע"פ שחסרה בין קמיצה להקטרה קרינן ביה והנותרת מן המנחה פליג [ח] ר' יצחק אדזעירי. ל"א שהיתה כבר בשעת הקטרה והכי משמע והנותרת מן המנחה שהיתה שלימה כבר בשעה שנעשו אלו שיריס יאכלו אהרן ובניו אבל לא יאכלו אותם שיריס שנעשו שיריס ממנחה חסרה והיינו דזעירי ומשמעות דורשין איכא דייניהו (ד' ל) [ט](בן בתירא אומר קומץ לתוך הכלי ויחזור ויקמוץ בימין): **לגופיה.** שמאלית ולא ימנית: **שמאלית אחרינא כתיב.** נמי (ה) לעשיר: **ומימה.** לכהי מאתא שמאל אחרינא למיעוט אחר מיעוט [יא] דמתרוייהו שמעינן ימנית לא ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות דאפי' ימין דהכן כשרה בשמן דמצורע: **שמאלית אחרינא כתיב.** בעני [לב] ואי משמע מיעוט אחר מיעוט תלתא למה לי: **אדכע שמאלית כתיבי.** [לג] חד לגופיה [ח] וחד לגוויי עלייהו דהכן תרתי דלאו למיעוט אחר מיעוט אתו וחד שלא תאמר האי מה כאן שמאלית אף בעלמא דא"כ האי בתרא למה לי אלא מדכתיב האי בתרא הוי להו שני כתובים הבאין כאחד ואין מלמדין. לשון אחר [לד] שמאלית תרי לגופייהו חד בעני וחד לעשיר אלא תאמר שואיל ואשתני בעניות אישתני בימין ותרי לאשמעינן כאן שמאלית ולא אחר דהוו להו שני כתובין דאי כתיב חד הוה אמינא מה כאן שמאלית אף בעלמא יד שמאלית ואין מיעוט אחר מיעוט נמי ליכא לאקשויי דהא (ו) מכולהו שמעינן מינה ימנית לא וא"כ כל הני למה לי. [לה] הני ליטיס לא הגיעה דכל חד כתובין הבאין כאחד כאחד מיעוט אחר מיעוט נמי ליכא לאקשויי דאי אמרינן דכל חד מיעוט אחר מיעוט אלא דאי אמרינן דכל חד מיעוט אחר מיעוט אלא דאי אמרינן דכל חד מיעוט אחר מיעוט אלא

עין משפט
נר מצוה

סד א מיי' פ"ו מהל' מעה"ק הלכה יח:
סה ב מיי' פ"ב מהל' מילה מקדש מה' יח:

שיטה מקובצת

ב) תיבות דהא כתב על דם האשם נמחק: ג) ועל מקום הם האשם למאי אתו הנהו צריכי: ג) תיבות על דם האשם נמחק: ד) מקום דם: ה) דאמינת דמתיב בשמן דמצורע ל"ל: ו) תיבת העני נמחק: ז) שמאלית למאי אתא והשאר נמחק: ח) וטבל נ"א והזה הכהן באצבעו שבע פעמים: ט) בשמאל פסול. תימה מאי פריך היינו גז"ש דיד יד לקמיצה ושמא י"ל דפריך מקודש קומץ: י) קבלה דדבר המעכב כפרה הוא ותנן קבל כו' הא שאר נמחק: יא) אלא אידך למה לי וה"ס"ד: יב) מה"ת אימא הוי: יג) וכתיבא ימנית: יד) תיבות לא לכתוב נמחק: טו) ימנית דשמן בין דעשיר בין דעני למה לי ותיבת דבין נמחק: טז) רגל דמצורע עשיר כו' כתיב בחליצה וחלצה וגו' אף רגל דחליצה ימנית הס"ד ומה"ד אזן דמצורע דשמן: יז) שמאלית דעשיר: יח) כגון א) שלא נתרבתה שמאל בכל שאר קרבנות נתרבתה ימין כדאמרינן לקמן כ"מ שנאמר אצבע או כהונה אינו אלא ימין הס"ד ומה"ד מקום שנתרבה שמאל כגון: יט) דהאי (אכף) [כף]: כ) דעני דמיתר: כא) ובפרשת עני: כב) כמצורע עשיר. נ"א עני דכתיב ביה והזה הכהן באצבעו הימנית מה אצבע וכהונה דהכא ימין אף דעלמא נמי ימין ואע"ג דבעשיר נמי כתיב וטבל הכהן את אצבעו הימנית מגרגין: כג) מה"ד והרי קמיצה בקמיצה כתיב בהונה וקמץ הכהן הס"ד ומה"ד ותנן במס' תמיד גבי הולכת: כד) ודאי רגל של ימין הוא דחשיב הלכך הראש שהוא דבר חשוב היה מוליך בימין והיוך בשמאלו הס"ד ומה"ד ובית עורו לחוץ מקום החתך היה כנגד האיש כדי שלא יראה מבחוץ שניוול הוא קתני מיהא הולכה בשמאל אע"ג דכתב כו': כה) דאפשר לשחוט ולנתח: כו) לרבנן קאמר דאמרי פסול: כז) עני ותיבת עשיר נמחק: כח) אצבע בהדה משום: כט) ואידי על דם אי אידי ואידי על מקום. ולפרש"י קשה דאי לא הוי כתיב אלא חד לא הוי דרשינן להכשיר צדדין ולפסול צידי צדדין: ל) לפירוש הקונטרס. לשיטת הקונטרס קשה טובא חדא (דא"כ הא) דא"ל ר"י לדבי זירא לא קאי אדרשא דרבי זירא אלא מתוך שהתחיל לדרוש הפרשה קדרוש נמי הא אבהן ידו ולא משמע כן אלא משמע דקאי משום דרבי זירא דדרש שמאלית למימר כאן שמאלית כו' ועוד דפי' על בהן ידו כו' לומר לה כיון דכתיב על דם האשם אם כן הו"ל לפרש לתלמודא מתחלה מאחר דכתיב על דם האשם ועל מקום דם האשם כו' כמו שמפורש בסוף. ועוד דפי' ימנית דעני נשנית משום דבר שנתחדש בה א"כ הו"ל לפרושי בהדיא כמו שמפרש בשמאלית. ועוד כי היכא דקשיא ליה על בהן ידו למה לי הו"ל למיפך על אזן תנוך למה לי שהוא ראשון בפסוק. לכך פי' ר"י דכולהו הני פירכא קיימי אהא דדריש רבי זירא שמאלית לומר הא כל מקום כו' דח"פ כיון דדרשת כ"מ כו' אם כן כולהו הני ימנית דכתיב במצורע למה לי דכיון דכתיב יד ידענא בהו דימין הם

ג) (דהא כתב על דם האשם) חד להכשיר צדדין וחד לפסול צידי צדדין [1]על דם האשם [2]על מקום דם האשם למאי אתו הני צריכי אי כתב רחמנא על דם האשם הוה אמינא איתיה אין נתקנה לא כתב רחמנא על מקום ואי כתב רחמנא על מקום הוה אמינא דוקא נתקנה אבל איתיה אימא הוי חציצה קמ"ל [3]על דם האשם: אמר רבא מאחר דכתיב על דם האשם ועל מקום [4] [דם] האשם וכתיבא ימנית בדם על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית [5]וכתיבי בשמן דמצורע עשיר ועני למה לי אלא אמר [6]רבא [7]יד יד לקמיצה רגל לחליצה אזן אזן לרציעה שמאלית [8](ו) [9]העני: למאי אתא אמר רב שישא בריה דרב אידי ליפסול ימין דכהן במצורע שלא תאמר ומה במקום שלא נתרבתה שמאל נתרבתה ימין במקום שנתרבתה שמאל אינו דין שנתרבתה ימין ואידך שמאלית [10] ויד ורגל ימנית דעני למאי אתא [11]לכדתנא דבי ר' ישמעאל כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה [12]אמר רבה בר בר חנה אמר ר' שמעון בן לקיש כל מקום שנאמרה אצבע וכהונה אינה אלא ימין קס"ד אצבע וכהונה בעינן כדכתיב [2]ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו וגמר ממצורע דכתיב [3]וטבל הכהן את אצבעו הימנית הרי קמיצה דלא כתיבא בה אלא כהונה ותנן [4]קמץ [5]בשמאל פסול אמר רבא או אצבע או כהונה אמר ליה אביי הרי הולכת אברים לכבש דכתיב בהו כהונה דכתיב [4]והקריב הכהן את הכל [6]המזבחה ואמר [7]מר זו הולכת אברים לכבש [8]ותנן [9]הרגל של ימין בשמאל ובית עורה לחוץ כי אמרי' או אצבע או כהונה בדבר המעכב כפרה והרי קבלה [10] דבר המעכב כפרה הוא וכתב בה כהונה דכתיב [5]והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם זו קבלת הדם [6]ותנן [7]קבל בשמאל פסל ורבי שמעון מכשיר לר' שמעון קאמרת ר"ש תרתי בעי ומי בעי רבי שמעון תרתי והתניא [8]ר"ש אומר כל מקום שנאמרה יד אינה אלא ימין אצבע אינה אלא ימין אצבע לא בעיא כהונה כהונ' בעי' אצבע אלא כהן למה לי בכהונו והרי

על דם האשם ועל מקום דם האשם למאי אתו. פירוש דלכתוב או מידי ומידי על מקום או מידי ומידי כב) על דס: **אמר רבא מאחר דכתב על דם כו' וכתיבא ימנית בדם על בהן ידו הימנית כו'** למה לי. דנהי דעל בהן דעני ודעשיר צריכין לגדדין ולצידי גדדין מ"מ ימנית למאי אתא אלא אמר רבא יד ידו לקמיצה יד ימנית דשמן דמצורע עשיר אתא לג"ש דקמיצה ודמצורע עני לפרשה שנאמרה לשנות כך פירוש הקונטרס [1] לפירוש הקונטרס וקשה דמשמע דרבא דימנית דדם איצטריך בין בעני בין בעשיר ואמאי לא יליפי מהדדי כמו (נמי) בגדדין ובצידי גדדין והוה לן למימר דימנית דדם דעני הוי לפרשה שנאמרה ושנית כמו ימנית דשמן דעני ושמא לענין ימנית [2] לא הוו יליפי אי לאו דהוו כתיבי בהדיא כיון דחזקין בקרבנותיהם אע"ג דיליפי מהדדי לגדדין ולצידי גדדין עוד קשה דמשמע שבא רבי ירמיה להקשות לרבי זירא ולפירוש הקונטרי' [3] מקשי מידי ועוד קשה הא דלא נקט ר' ירמיה נמי תנוך אזן ועוד כיון דר' ירמיה לא בעי על בהן למה לי אלא מכח דכתיב על דם האשם ועל מקום דם האשם אם כן הוה ליה למימר מאחר דכתיב על דם האשם ועל מקום דם האשם אם כן בעל למה לי [4] ויד ורגל ימנית דעני למאי אתא [5]לכדתנא דבי ר' ישמעאל כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה [6]אמר רבה בר בר חנה אמר ר' שמעון בן לקיש כל מקום שנאמרה אצבע וכהונה אינה אלא ימין קס"ד אצבע וכהונה בעינן כדכתיב [7]ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו וגמר ממצורע דכתיב [8]וטבל הכהן את אצבעו הימנית הרי קמיצה דלא כתיבא בה אלא כהונה ותנן [9]קמץ [10]בשמאל פסול אמר רבא או אצבע או כהונה אמר ליה אביי הרי הולכת אברים לכבש דכתיב בהו כהונה דכתיב [11]והקריב הכהן את הכל [12]המזבחה ואמר [13]מר זו הולכת אברים לכבש [14]ותנן [15]הרגל של ימין בשמאל ובית עורה לחוץ כי אמרי' [16]או אצבע או כהונה בדבר המעכב כפרה והרי קבלה [17] דבר המעכב כפרה הוא וכתב בה כהונה דכתיב [18]והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם זו קבלת הדם [19]ותנן [20]קבל בשמאל פסל ורבי שמעון מכשיר לר' שמעון קאמרת ר"ש תרתי בעי ומי בעי רבי שמעון תרתי והתניא [21]ר"ש אומר כל מקום שנאמרה יד אינה אלא ימין אצבע אינה אלא ימין אצבע לא בעיא כהונה כהונ' בעי' אצבע אלא כהן למה לי בכהונו והרי

ולידך שמאלית דעני. [2] מיותר למאי אתא: **שנתחדש בה.** [3] ופרשת עני נתחדש קרבן עולה ויורד: **קס"ד אצבע וכהונה בעינן.** הלא אמרינן ימין אלא אם כן [כתיב] אצבע וכהונה כגון חטאת דכתיב ביה ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו (ויקרא ד) ההיא ולאי ימנית הוא דגמר [3] ממצורע עשיר דכתיב ביה וטבל הכהן את אצבעו הימנית (ויקרא יד) מה אצבע וכהונה הכא ימין אף בעלמא אם כן [4] בהולכת אברים הרגל של ימין היה מוליך בשמאל משום דאמרינן במסכת יומא (דף לא.): סדר אברים הראש והרגל היה נוטל בצד ימין והלא רגל מדאין בהדי ריש[5] ולאי רגל הוא דתשיב הלכך הראש שהוא כצד וחשוב היה מוליך בימין והיוך בשמאל ואע"ג דכתב בהו כהן: ומשני **לעולם או אצבע או כהונה.** וכי אמרינן אינה אלא ימין בדבר המעכב כפרה דומיא דהזאות דמצורע לאפוקי הולכה דלא מעכבא דאפשר [6] לפשוט ולנתח אלא הכהן אי נמי אם יש כהנים הרבה יוציאו זה לזה: **והא קבלה דמעכבא כפרה.** לאי לאפשר שלא יתקבל הדם בכלי וכתב בה כהונה והקריבו בני אהרן את הדם (ויקרא ו) ואמרינן בתורת כהנים [7] (ויקרא פרשה ד) והקריבו זו קבלת הדם ותנן רבי שמעון מכשיר קבלה בשמאל: **לרבי שמעון קאמרת.** כלומר מדרבי שמעון פרכת בתמיה: **פריפי בעי.** אצבע וכהונה וכי קאמר ריש לקיש או אצבע או כהונה לרבנן [8] קא אמר דפסול: **יד אינה אלא ימין.** דגמר מידו הימנית דמצורע [9] [עשיר]: ומשני **אצבע לא בעיא כהונה.** דהיכא דכתב אצבע אע"ג דלא כתב כהן אינו אלא ימין ומשכחת לה בתחרי מות [10] ולקח מדם הפר והזה באצבעו הרי אצבע בלא כהונה: **כהונה בעיא אצבע.** לרבי שמעון אף על גב דכתיב כהונה לא אמרינן ימין אלא אם כן כתב אצבע [11] משום הכי מכשיר בקבלה: **בכהונו.** בנגדי כהונה:

פליג

מדרשא דשמאלית דר' זירא דבשלמא אי לאו דרשא דר' זירא לא הוי קשיא ליה דאצטרכו כולהו לגופיה ימנית ולא שמאלית אבל מאחר דדרשת שמאלית לגלויי דכל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין כולהו הני ימנית דמצורע למאי אתי והאי דנקט בשמן מצורע לאו דוקא ה"מ נמי דקשיא ליה מאותם דכתיב בדם ומשני חד להכשיר כו' על דם האשם ועל מקום דם האשם למה לי אדרבי זירא פריך דבשלמא אי לאו דדרשינן שמאלית לגלויי דכל מקום שנאמר כו' לא הוה פריך מידי דאז הוה אמינא דימנית דדם האשם דעשיר צריכי לגופייהו ועל מקום דם האשם דשמן אצטריך ליה ימנית דשמן בין דעני בין דעשיר חד להכשיר צדדין וחד לפסול צידי צדדין אבל השתא דאמרת שמאלית לגלויי כל מקום שנאמר כו' ומייתי ימנית דשמן להכשיר צדדין ולפסול צידי צדדין אם כן על דם האשם למה לי ומשני מצרך צריכי ואם תאמר לשתוק קרא מינייהו ומילא משמעינן בין איתיה ובין נתקנה דמהיכי ממעטינן לה דלא סגי דלא כתיב על דם דלא תימא חציצה היא ומאחר דלא סגי דלא כתיב על דם אצטריך נמי למכתב על מקום כמו שהולך ומפרש. אמר רבא כו' הא נמי אדרשה דרבי זירא דשמאלית פריך דבשלמא אי לאו דדרשי שמאלית לגלויי בעלמא ימין לא קשיא לך דאז הוה אמינא דימנית דדם בין דעני ובין דעשיר לגופייהו ועל דם האשם ועל מקום דם האשם דכתיבי בשמן צריכי לייתורי דימנית דשמן בין דעני בין דעשיר חד להכשיר

מסגלין עני לכתיב ביה ונטל הכהן אצבעו הימנית ומייתי ליפוין לכל היכא דכתיב כהן או אצבע שהכא אצבע בימין (חולין כב.). **והקריב הכהן את הכל וכו'.** נמי אכתיב כתיב והקרב וכתיבי יאמר כמיים והקריב הכהן את הכל והקריב המזבחה זו הולכת **אברים לכבש.** דאילו הקטרה כתיבא כתיב בקרא והקטיר המזבחה (חגיגה יא.). **הרגל של ימין בשמאל.** מי שזכה לנטלות לכבש הראש והרגל מקבל מיד המנחה אם הראש בימינו ואת רגל הימנית של תמיד מקבל בשמאלו **ובית עורה לחוץ.** ומקום חתך לפנים כלפי הכן וכן נאה (יומא מח:). **הרגל של ימין.** נשאל ביד שמאל לכבש משום דרגל ימין קרב תחלה שם הראש בראשם קודמים לן בס"ע דסדר יומא (דף כה.) והילכך מוליך הראש בימין והרגל בשמאל **ובית עורה לחוץ.** כלפי הצפון ומקום החתך כלפי המוליך דהכי שפיר שלא יראה החתך **בדבר המעכב כפרה.** דומיא דזהאות של מצורע אי כגון קמיצה אבל הולכת אברים דלא מעכבא כפרה דומיא דהולכה אי נמי אם אינו מוליך אלא יד

והרי זריקה כו' **ותנן** זרק בשמאל פסול **ולא פליג** רבי שמעון אמר **אביי פליג בברייתא.** תימה לאין זה [מז] גם במשנה בשום מקום ועוד הקשה ה"ר יעקב מאורליינ"ש אמאי [מז] פליג רבי שמעון נהי דלא כתב בה אלא כהונה מ"מ אמאי מהיקשא דזאת התורה דאמר לקמן בפוף המודה (דף פג.) ובזבחים פרק דם חטאת (דף צח.) מה חטאת אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית אף כל כו' ופריך ידו הימנית מדברכה בר בר מנה נפקא דכל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינו אלא יומין ומשני כדי נסבה לי נמי סבר לה כרבי שמעון דכהונה בעינא אצבע משמע בהדיא דר' שמעון ליף שאר קרבנות מחטאת והשיב לו ר"מ דגרסינן הכא והרי מליקה כו' ותנן מלק בשמאל פסולה ומשנה היא בזבחים בפרק חטאת העוף (דף צח.) הכי תנן לה התם כל הפסולים שמלקו מליקתן פסולה ואינה מטמאה בגדים אבל הבליעה מלק בשמאל או בגילה כו' והש"ס הביאה בקולר כמה מפניות והסופרים טעו כאן וכתבו במקום מליקה זריקה ועוד אמר ר"מ דאפי' גרסינן זריקה מליקן למימר דהאי תנא סבר כרבי שמעון אבל ר' שמעון לא סבר לה כוותיה דלא יליף ימין בזריקה בשאר קרבנות מחטאת וקשה דאפ"ת דאפילו גרסי' [יז] [כ] דמלק על כרחין אמת הוא דמסכחי ר' שמעון זריקה בשמאל כדמוכח בסמוך ומייתי לה בפרק קמא דזבחים (דף יא. ופרק שני (דף כה. מאי טעמא דרבי שמעון בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם והיינו זריקה אשם שהוא בשמאל דבקבלה לא מיירי דאפי' חטאת נמי לא בעי ימין בקבלה לרבי שמעון כדמוכח בפ"ב דזבחים (דף כד. דאמר ר' שמעון וכי נאמר יד בקבלה כו' ולריך לתרץ דהאי תנא סבר לה כר' שמעון אבל ר' שמעון לא סבר לה כוותיה ואם תאמר לפר"ת [יח] אי נמי גרים מלק מליקה נפקא לן בפ"ק דחולין [יט] (דף נא. מדכתיב ואת השני יעשה עולה כמשפט דדרשינן כמשפט חטאת בהמה מה חטאת בהמה אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית והתם נמי פריך ימנית מדברכה בר בר מנה נפקא ומשני [כ] דכהונה בעי אצבע והיקשא נמי דזאת התורה נפקי עופות למלן דאית ליה היקשא שהיא כמו שפירשתי ברש"י ופיקרתי וש"ל ולומר דמליקה שהיא כנגד שחיטה לא נפקא ובהוא מיירי דבעינא ימין אי נמי ההוא תנא דפליג בפ"ב דזבחים (דף כד. על ר' שמעון ופוסל בבלי. דשאי לעובדה בשמאל, מחטאת דקבלה לא [מ] שייך למילתא דליתא בעוף וילפינן מליקה אבל ר' שמעון דקאמר קבל בשמאל כשר וגם היא ימין בחטאת בהמה אלא בהוא דזאת לחודה בעולה העוף נמי לא הוה בעי ימין במליקה אלא בהוא דזאת לחודה דוקא ואם תאמר כיון דר"ש פליג במליקה א"כ מתניתין דזבחים פרק חטאת העוף (דף צח. דמלק בשמאל כו' לא אתיא כרבי שמעון הא ע"כ כר"ש אתיא מדקתני סיפא או בגילה אינו מטמא בגדים אבל הבליעה בגמרא שמה בעוף ואם תאמר לפר"ת [יח] אי נמי גרים מלק מליקה נפקא לן בפ"ק דחולין [יט] (דף נא. מדכתיב ואת השני יעשה עולה כמשפט דדרשינן כמשפט חטאת בהמה מה חטאת בהמה אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית והתם נמי פריך ימנית מדברכה בר בר מנה נפקא ומשני [כ] דכהונה בעי אצבע והיקשא נמי דזאת התורה נפקי עופות למלן דאית ליה היקשא שהיא כמו שפירשתי ברש"י ופיקרתי וש"ל ולומר דמליקה שהיא כנגד שחיטה לא נפקא בשמאל משום דקסבר מקרא נדרש לפנים ולאחריו ומוקי אצבע דכתיב גבי חטאת גם על קבלה ולדידהו ילפינן שפיר מליקה בימין בשמאלו למזבח דאמר ולימן בחטאת בהמה אלא מן הכלי על האשים, מדריש דם אשם שהוא מן הכלי למזבח שאינה בעינא בעינא בעינא אצבע דלא כתיב אצבע אלא בחטאת, וכשהיה בשמאל לר"ש כל הזבחים חוץ מחטאת דלמרינן לקמן בפרק שני (שם כד.): זרק בשמאל פסול ור"ש מכשיר חוץ מחטאת, משום דר"ש מרחי בעי אצבע וכהונה דגמרינן ממגופא דכתיב בעי אצבע וכהונה וימין ונוצל הכהן באצבע הימנית ומזריקה כל הזבחים לא כתיב בו אצבע אלא כהונה חוץ מחטאת (שם זבחים יא.). **הוראל ואמר** ר"ש. בפ"ק דמנחות (ז.) בדין הוא שהבא מנחת חוטא ועשיר שמן ולבונה שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה לא הטעינה שלא יהא קרבנו מהולר, אימא קמיצת שמאל תחבבנה בה. קא משמע לן. יל יד דרבא (בם בה.). **שלא יהא קרבנו מהודר.** שלא תהא המנחה נאה (לעיל ו.).

מוסף רש"י

זרק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר. פסול דכתיב הזבחים קלי לא כתב כהו אצבע אלא חזרו הסכנים, אבל בזריקת חטאת מודה ר"ש כדאמר לעיל בגלבנו ומן שלא תהא נמיעה אלא פיתון. ואלא הא דאמר רבא. במנחות בפ"ק (דף י.) יד יד לקמיצה בפרשת מנחה מעורב שעיר כתיב עון תנוך אזן הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית וקרא ימיה הוא כדמפרש התם ותקמיר רבא יד המעורב אמי לג"ש למיגמר יד דקמיצה מינה שהבא בימין ושיבא כתיב יד בקמיצה ומילה כפו ממנה למה לי. יל בקמיצה לקידוש קומץ. בכלי שרת שיבא בימין שיאחז הכלי שהוא מקדש בו בידו הימנית ולמאן דאמר נמי דבעי קידוש קומץ. דשיבא אמורלי דפליגי התם במילתיה דר"ש, ושיבא לא מ"ל הכל מודים בקומץ שטעון קידוש וכי קאמר ר"ש שלא בכלי שרת שבשיבה בהקטרה קאמר אם נטלו מתוך כלי שרת לאחר שקידשו והקטירו בידו. בשמאל. אכשורי מכשר. לקדש הלא עדיף קידוש הקומץ מקבלת הדם דמכשר לה רבי שמעון בשמאל מאי טעמא דר' שמעון. דמכשר הקטרת קומץ שלא בכלי הם שעלו למזבח בידו אמר קרא ממנה קדש קדשים הוא בחטאת ולא כאשם, לחבי איתקש מנה לחטאת ולאשם לומר לך בא לעובדה ביד עובדה בימין בחטאת שזריקת דמה ביד ימין במקן אצבע ולא בכלי ומעיא ימין דכתיב בה אצבע וכהונה. (זבחים כד: כה.). **בחטאת ובאשם.** לחבי איתקש מנה לחטאת ולאשם שאינן שוים בהלכותיהן (זבחים יא.). **בא לעובדה ביד.** הקטרת קומץ שהיא במקום זריקה, ביד שלא קדשו בכלי (להלן כו.). בהולכת הקטרה ביד שלא בכלי (זבחים יא.). **עובדה בימין.** שהקומץ בה בזריקה דם חטאת שהיא ביד בלבנה וכימין דמ"ש (שם). **בא לעובדה בכלי.** דשאי לעובדה בשמאל, לחולין הכלי שקדשה בחוט, בשמאלו למזבח ולימן בחטאת מן הכלי על האשים, דזריקה דם אשם שהוא מן הכלי למזבח שאינה בעינא בעינא בעינא אצבע דלא כתיב אצבע אלא בחטאת, וכשהיה בשמאל לר"ש כל הזבחים חוץ מחטאת דלמרינן לקמן בפרק שני (שם כד.): זרק בשמאל פסול ור"ש מכשיר חוץ מחטאת, משום דר"ש מרחי בעי אצבע וכהונה דגמרינן ממגופא דכתיב בעי אצבע וכהונה וימין ונוצל הכהן בלבנה הימנית וזריקה כל הזבחים לא כתיב בו אצבע אלא כהונה חוץ מחטאת (שם זבחים יא.). **הוראל ואמר** ר"ש. בפ"ק דמנחות (ז.) בדין הוא שהבא מנחת חוטא ועשיר שמן ולבונה שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה לא הטעינה שלא יהא קרבנו מהולר, אימא קמיצת שמאל תחבבנה בה. קא משמע לן. יל יד דרבא (בם בה.). **שלא יהא קרבנו מהודר.** שלא תהא המנחה נאה (לעיל ו.).

שיטה מקובצת

ג) והרי זריקה דלא כתיב בה. (זבחים דף כד) כל הסוגיא: ד) דתניא זרק בשמאל והשאר נמחק: ה) וחד לקידוש קומץ דלר"ש כו' פרש"י בפ"ג דקתני כר. עד א) קבל בשמאל פסול ר"ש מכשיר. וא"ת מאי קאמר בשמאל מכשיר ר"ש אין לומר אחר שקמצו בימינו נתנו בשמאל ומניחו בכלי שרת דבהא לא מכשיר ר"ש כדאיתא בפ' הקומץ רבה קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו דברי ר"א ור"ש וחכ"א כיון שנתנו לשמאל פוסלתו ומפרש מ"ש משום דבעי לאקדושי בכלי וכיון שנתן לשמאל נעשה כדם שנשפך מן הצואר לרצפה ואפסו שהוא פסול מכלל דר"א ור"ש לא בעו קדוש אלמא מאן דבעי קידוש כלי מיד שנתנו לשמאל פסלו ואם כן היכי קאמר הכא דבשמאל מכשיר אפילו מאן דבעי קידוש לכך נראה דלא מיירי הכא אלא באחיזת הכלי ולא בנתינת הקומץ. מהר"פ: ד) קומץ בשמאל אכשורי מכשר יד יד כו' לקמיצה גופה מדיהודה בריה דר' חייא נפקא [והשאר נמחק]. לפירוש הר"ר אלחנן דתירץ קושית הר"ר יעקב דאורליינש דהך סוגיא דהכא סבירא לה דדבר הלמד בג"ש אינו חוזר ומלמד בהיקש דפליגי בה מר זוטרא ורב פפא בפ' איזהו מקומן וגרסי' שפיר והרי זריקה ואין לומר דהיינו מהיקשא דזאת התורה שהרי ימין בחטאת מג"ש דאצבע אצבע אתיא ותו לא ילפינן שאר קדשים מחטאת מהיקשא דזאת התורה א"כ תימה מאי קאמר מדיהודה כו' הא הוא סבר דדבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד בהיקש דהא עובדה בימין בחטאת היקש הוא וחטאת בימין ג"ש דאצבע אצבע ר"ל דרוצה

[מז] והרי זריקה דלא כתב ביה אלא כהונה ותנן זרק בשמאל פסול ולא פליג ר' שמעון אמר [מח] אביי פליג בברייתא דתניא [מט] קבל בשמאל פסול ור"ש מכשיר זרק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר ואלא הא דאמר רבא יד יד לקמיצה למה לי מכהונה נפקא חד לקומץ [נ] וחד לקידוש קומץ [נא] לרבי שמעון דלא בעי קידוש קומץ ולמאן דאמר נמי דבעי קידוש קומץ [נב] לר' שמעון [נג] ובשמאל אכשורי מכשר יד יד דרבא למה לי אי לקמיצה גופה אליבא דר' שמעון מדר' יהודה בריה דר' חייא נפקא [נד] דאמר [נה] ר' יהודה בריה דר' חייא מאי טעמא דר"ש דאמר קרא [נו] קדש קדשים היא כחטאת וכאשם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם לא נצרכא אלא לקומץ דמנחת חוטא סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר רבי שמעון שלא [נו] יהא קרבנו מהודר כי קמיץ לה נמי בשמאל תתכשר קמשמע לן: [נז] אקמץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח או שמעון כהונה בעינא אצבע: **מאי טעמא דרבי שמעון.** דלמר שלא בכלי שרת [נח] עובדה כשרה בפ"ג (לקמן כו.): [נט] **קדשי קדשים וגו'.** במנחה כתיב: **בא לעובדה ביד.** שלא קידש קומץ בכלי שלא קמץ והוליך והקטיר בידו עובדה בימין [ס] כחטאת [דחטאת] לבד בימין היא דכתיב בה אצבע וכהונה ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו (ויקרא ד): **לעובדה בכלי.** שקידש קומץ בכלי עובדה לקידוש קומץ בשמאל כאשם מלורע דכתיב ביה שמאל. אלמא מדאקשי לחטאת מהכא נפקא דכל עבודות מנחה הנעשות ביד ימין בעינן ויל יד יד למה לי: **לקומץ דמנחה חוטא.** אינטריך יד יד: [סא] דלמא הא דלא פליג ר"ש בזריקה לאו משום דכתיב בהונה אלא מהיקשא דזאת התורה כו'. מהר"פ: [סב] אי נמי גרים מלק נמחק: [סג] דחולין דבימין אפילו לר"ש מדכתיב: [סד] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [סה] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [סו] מסול כיון: [סז] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [סח] מגז"ש דאצבע: [סט] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [ע] בקונטרס לותיב: [עא] ניחא ליה לפרושי: [עב] ומיניה הוא דילפינן:

[מ] דאפי' גרסי' והרי מליקה: [יח] תיבות בעינא בעינא אצבע דכתיב ביה: [יט] דאפי' לר"ש מדכתיב: [כ] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [כא] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [כב] מסול כיון: [כג] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [כד] מגז"ש דאצבע: [כה] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [כו] בקונטרס לותיב: [כז] ניחא ליה לפרושי: [כח] ומיניה הוא דילפינן:

[כט] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר. פ"ג (לקמן כו.) דקתני שלא בכלי שרת פסולה ורבי שמעון מכשיר [ה] ופליגי תרי אמורלי לקמן בגמ' [סס] ר' יוחנן ור' נחמן בר יצחק חד אמר טעמא דרבי שמעון דלא בעי מתן כלי [סא] דכיון דקמן מכלי שרת מעלהו ומקטירו אפי' במקדיה של חרס וחד אמר הכל מודים בקומץ שטעון קידוש והא דמכשר ר' שמעון שלא בכלי שרת [ו] בהקטרת המנחה [סב] קאמר והיינו דקפרין ולרבי שמעון דלא בעי קידוש קומץ דמפרש רבי יוחנן ור' נחמן [סג] דאמר נמי ר' שמעון בעי קידוש קומץ בשמאל שמעינן ליה דמכשיר ר' שמעון לקידוש קומץ כדאמרינן לקמן בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם: **יד יד דרבא למה לי אי לקמיצה גופה.** דתיהוי בימין דלרבי שמעון לא נפקא ליה מבהונה כדאמרינן לעיל [עא] לרבי שמעון כהונה בעיא אצבע: **לקומץ דמנחה חוטא.** דאמר שלא בכלי שרת [ז] עובדה כשרה בפ"ג (לקמן כו.): [ח] **קדשי קדשים וגו'.** במנחה כתיב: **בא לעובדה ביד.** שלא קידש קומץ בכלי שלא קמץ והוליך והקטיר בידו בימין [ט] כחטאת [דחטאת] לבד בימין היא דכתיב בה אצבע וכהונה ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו (ויקרא ד): **לעובדה בכלי.** שקידש קומץ בכלי עובדה לקידוש קומץ בשמאל כאשם מלורע דכתיב ביה שמאל. אלמא מדאקשי לחטאת מהכא נפקא דכל עבודות מנחה הנעשות ביד ימין בעינן ויל יד יד למה לי: **לקומץ דמנחה חוטא.** אינטריך יד יד: [י] ואמר רבא יד יד לקמיצה למה לי מכהונה נפקא חד לקומץ [יא] וחד לקידוש קומץ [יב] לרבי שמעון דלא בעי קידוש קומץ ולמאן דאמר נמי דבעי קידוש קומץ [יג] לר' שמעון [יד] ובשמאל אכשורי מכשר יד יד דרבא למה לי אי לקמיצה גופה אליבא דר' שמעון מדר' יהודה בריה דר' חייא נפקא [טו] דאמר [טז] ר' יהודה בריה דר' חייא מאי טעמא דר"ש דאמר קרא [יז] קדש קדשים היא כחטאת וכאשם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם לא נצרכא אלא לקומץ דמנחת חוטא סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר רבי שמעון שלא [יח] יהא קרבנו מהודר כי קמיץ לה נמי בשמאל תתכשר קמשמע לן: [יט] אקמץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח

[ס] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר. פ"ג (לקמן כו.) דקתני שלא בכלי שרת פסולה ורבי שמעון מכשיר [ה] ופליגי תרי אמורלי לקמן בגמ' [סא] ר' יוחנן ור' נחמן בר יצחק חד אמר טעמא דרבי שמעון דלא בעי מתן כלי [סב] דכיון דקמן מכלי שרת מעלהו ומקטירו אפי' במקדיה של חרס וחד אמר הכל מודים בקומץ שטעון קידוש והא דמכשר ר' שמעון שלא בכלי שרת [ו] בהקטרת המנחה [סג] קאמר והיינו דקפרין ולרבי שמעון דלא בעי קידוש קומץ דמפרש רבי יוחנן ור' נחמן [סד] דאמר נמי ר' שמעון בעי קידוש קומץ בשמאל שמעינן ליה דמכשיר ר' שמעון לקידוש קומץ כדאמרינן לקמן בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם: **יד יד דרבא למה לי אי לקמיצה גופה.** דתיהוי בימין דלרבי שמעון לא נפקא ליה מבהונה כדאמרינן לעיל [עא] לרבי שמעון כהונה בעיא אצבע: **מאי טעמא דרבי שמעון.** דלמר שלא בכלי שרת [ב] עובדה כשרה בפ"ג (לקמן כו.): [ג] **קדשי קדשים וגו'.** במנחה כתיב: **בא לעובדה ביד.** שלא קידש קומץ בכלי שלא קמץ והוליך והקטיר בידו בימין [ד] כחטאת [דחטאת] לבד בימין היא דכתיב בה אצבע וכהונה ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו (ויקרא ד): **לעובדה בכלי.** שקידש קומץ בכלי עובדה לקידוש קומץ בשמאל כאשם מלורע דכתיב ביה שמאל. אלמא מדאקשי לחטאת מהכא נפקא דכל עבודות מנחה הנעשות ביד ימין בעינן ויל יד יד למה לי: **לקומץ דמנחה חוטא.** אינטריך יד יד: [ה] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אפילו לר"ש מדכתיב: [ו] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [ז] ר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [ח] דאפי' גרסי' והרי מליקה: [ט] דאפי' לר"ש מדכתיב: [י] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [יא] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [יב] מסול כיון: [יג] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [יד] מגז"ש דאצבע: [טו] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [יז] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אפילו לר"ש מדכתיב: [יח] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [יט] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [כ] מסול כיון: [כא] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [כב] מגז"ש דאצבע: [כג] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [כד] בקונטרס לותיב: [כה] ניחא ליה לפרושי: [כו] ומינה הוא דילפינן:

[כז] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אפילו לר"ש מדכתיב: [כח] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [כט] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [ל] מסול כיון: [לא] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [לב] מגז"ש דאצבע: [לג] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [לד] בקונטרס לותיב: [לה] ניחא ליה לפרושי: [לו] ומינה הוא דילפינן:

[לז] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אפילו לר"ש מדכתיב: [לח] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [לט] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [מ] מסול כיון: [מא] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [מב] מגז"ש דאצבע: [מג] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [מד] בקונטרס לותיב: [מה] ניחא ליה לפרושי: [מו] ומינה הוא דילפינן:

[מז] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אפילו לר"ש מדכתיב: [מח] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [מט] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [נ] מסול כיון: [נא] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [נב] מגז"ש דאצבע: [נג] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [נד] בקונטרס לותיב: [נה] ניחא ליה לפרושי: [נו] ומינה הוא דילפינן:

[נז] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אפילו לר"ש מדכתיב: [נח] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [נט] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [ס] מסול כיון: [סא] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [סב] מגז"ש דאצבע: [סג] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [סד] בקונטרס לותיב: [סה] ניחא ליה לפרושי: [סו] ומינה הוא דילפינן:

[סז] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אפילו לר"ש מדכתיב: [סח] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [סט] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [ע] מסול כיון: [עא] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [עב] מגז"ש דאצבע: [עג] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [עד] בקונטרס לותיב: [עה] ניחא ליה לפרושי: [עו] ומינה הוא דילפינן:

[עז] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אפילו לר"ש מדכתיב: [עח] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [עט] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [פ] מסול כיון: [פא] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [פב] מגז"ש דאצבע: [פג] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [פד] בקונטרס לותיב: [פה] ניחא ליה לפרושי: [פו] ומינה הוא דילפינן:

[פז] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אפילו לר"ש מדכתיב: [פח] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [פט] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [צ] מסול כיון: [צא] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [צב] מגז"ש דאצבע: [צג] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [צד] בקונטרס לותיב: [צה] ניחא ליה לפרושי: [צו] ומינה הוא דילפינן:

[צז] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אפילו לר"ש מדכתיב: [צח] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [צט] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [ק] מסול כיון: [קא] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [קב] מגז"ש דאצבע: [קג] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [קד] בקונטרס לותיב: [קה] ניחא ליה לפרושי: [קו] ומינה הוא דילפינן:

[קז] ולר"ש מלק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אפילו לר"ש מדכתיב: [קח] ומשני כר"ש דבהונה בעי כו' כמו שפירשתי ברש"י פרקין ור"ל הא דבעינא ימין בעוף היינו לחזאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהר"פ: [קט] כר"ש בחדא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [קי] מסול כיון: [קיא] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרייהו ורב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ולא פליג ר"ש וש"כ משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהר"פ: [קיב] מגז"ש דאצבע: [קיג] דהיינו היקשא וחטאת גופיה: [קיד] בקונטרס לותיב: [קטו] ניחא ליה לפרושי: [קטז] ומינה הוא דילפינן:

תורה אור השלם

1. לא תֹאפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשֵּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם: ויקרא ו י

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לקדוש קומץ היכא דמקדש:

שיטה מקובצת (המשך)

לישב הסוגיא אליבא דס"ע אפי' לס"ר חוזר ומלמד בהיקש מיהו קשה לפי' ר"ת דגרס והרי מליקה אבל זריקה לכ"ע פסולה בשמאל הא ליהודה בריה דר' חייא זריקה בשמאל כשר' (רק) [דהא] קאמר עובדה בשמאל דאשם וגם לפי' הר"ר אלחנן קשה דסוגיא זו אתיא כס"ד דבר הלמד בג"ש אינו חוזר ומלמד בהיקש הא לס"ד חוזר ומלמד בהיקש בשמאל אליבא דאשם יהודה בריה דר' חייא אית ליה חוזר ומלמד אפ"ה קאמר דזריקה בשמאל כשרה וצ"ל דיהודה בריה דר' חייא לא ס"ל כר"ע דדרש מה חטאת אינה באה אלא מן החולין ובידו הימנית אלא ס"ל כר"א דדרש מה חטאת מקדש בבלוע בפרק דם חטאת אבל ימין לא ילפינן מינה הלכך לא ליף יהודה בריה דרבי חייא ימין בשאר קדשים מחטאת. מהר"פ: [ס] דאמר יהודה: [ע] וה"ה במתניתין ואי קשיא לותיב מקמיצה: [ז] דשמאל פסל בה מקדש קדשים היא ותיבת כמנחה נמחק: [מ] מכשיר וש"כ אקידוש אף דאילו אקמיצה לא פליג ר"ש דבעינא ימין כדאיתא [ופליגי תרי אמוראי בגמרא] ותיבת לקמן נמחק: [ע] כלי כיון דקמצו מכלי: [י] שרת בהעלאה ע"ג המזבח וקאמר: [יא] ולרב נחמן נמי דאמר כו' קדוש קומץ אליף יהודה בריה דרבי חייא שמעינן ליה דמכשיר בשמאל דהא קידוש קומץ במנחה כקבלה בדם ותנא ק

או קורט לבונה פסול. מפני יב) שהקומץ חסר כדי מקום הקורט. ול"ת כילד קומץ והלא לבונה על המנחה היא דכתיב (ויקרא ו) כל הלבונה אשר על המנחה תשרף לדבר כשקומץ מסלק הלבונה כולה לגד אחד וקומץ הסולת מאמצע הכלי יג): **מלא כף הקרבה היא.** דלאחר שהיה הקומץ על המזבח היה מולחו יד) כדפרישית דהכי אמר בפ"ג (לקמן כ.) יכול תהא מנחה כולה טעונה מלח ת"ל טו) על כל קרבנך טו) קרבן טעון מלח ואין כל המנחה טעונה מלח. ואי קשיא ולישמעינן לבונה וכל שכן לרור ומלח תריץ אי תנא לבונה בריש הכי נמי דלא מיבעיא ליה למיתני לרור ומלח אלא הואיל ונקט לרור בריש תנא לבונה ומלח טז): **מאי איריא משום קומץ חסר ויתר ליפוק ליה דלרור פסול משום חציצה.** דמוקץ בין ידו לקמצה וחציצה פוסלת בקדשים כדמפ' בזבחים (דף כד.). אי נמי חוקץ בין קמצה לקמצה כגון יז) באמצע הקומץ וחוקץ את הקומץ ונראה כשני חצאי קמצים: **מן הלד.** למעלה אצל גודל או למטה אצל קמיצה דליכא חציצה דהיינו מן הלד דלאחר שקמץ הופך גב ידו למטה כדי שלא יפול מן הקומץ כלום והוי יח) גודל וקמיצה מן הלד והשתא ליכא חציצה שאצל הקמצה מוטל הלרור אצל חסרון איכא: **כדקמני איצטי.** משמע בכל האצבעות: יח) **זרם.** אצבע קטנה ממנה מתחיל הזרם וג"מ למדת חצן זרת ארכה: **זו קמיצה.** ממנה מתחיל הקומץ מאותו אצבע שאצל הקטנה: **זו אמה.** ממנה מודדין כל אמות הבנין והכלים לפי שהיא ארוכה מכולן ושתי אמות היו בשושן הבירה כ) שתי מקלות שהן אמה ובהן מודדין אמות הבנין ואותן מקלות נמדדו באותו אצבע יט) שהוא ארוך: **זו אצבע.** לטבל הכהן אצבעו בדם: **זו גודל.** לבהונות דמצורע. אלמא כ) קמיצה בקומץ ולא זרת: ומשני כי אמרינן דכולהו אצבעות בעינן לקמיצה: **להשווה.** דאם יולא קמצה למעוה מן הקומץ מוחקו ומשויהו באצבע קטנה שלא יהא מכוכך וכן מלמעלה בגודל: **היכי עביד.** אמתני' מהדר דקתני זו קמיצה דממנה מתחיל הקומץ: (כ) **ס"ל בקומלו.** והריש ממנו בקומלו (ויקרא ו): **כראשי אצבעותיו.** מעט כא) שלא יגיע עד פס ידו: **במחבת ומרחשת.** דמעשיהן אפויין כב) דאמר לקמן בפרק אלו מנחות (דף עה.) דלאחר שהן אפויין פותתן וקומץ הלכך אי אפשר לפותתן דקות כל כך וכשהוא קומץ יוצאות חוץ כג) למקומו הלכך מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבע קטנה מלמטה: כד) **וזו היא עבודה קשה שבמקדש.** שבקושי גדול הוא משוה שלא יהא לא חסר ולא יותר: **מליקה.** אמרינן בפ' קדשי קדשים (זבחים סד.): זו היא עבודה קשה: ובתפיסה נמי אמרי' בפ' הזיאת לו במסכת יומא (דף מט.) אוחז בה] את הבזך בראשי אצבעותיו ומעלה בגודלו כו' וזו היא עבודה קשה: **כדקמני איצטי.** שהכניס ראשי אצבעותיו בקמצה ופס ידו כלפי כו) קמצה וקומץ מלא קומצו עד פס ידו בתקנו מהו: והקמצה נכנס בתוך ידו: **כראשי אצבעותיו.** שהכניס הקמצה דרך לידו לתוך ידו. ל"א מן הלדדין מלדי הכלי שלא קמץ באמצע הכלי: **מלמטה למעלה.** שהכניס כז) אצבעותיו כז) בקמצה וגב היד כנגד הקמצה וקומץ: **מלא חפניו.** דיוס הכיפורים קטרת סמיס דקה: **דחפני איצטי.** שמכניסין לידי ידיהם וחופנים: **מן הלדדים.** שהכניס קטרת בחפניו דרך בין גודל לאצבע. ל"א מן הלדדים של כלי: **דכיה לקומץ.** בשעת קידושו כח) לכלי בדפנו דמנחה מבפנים: **כארעיפא דמנחה.** כגון שהיה לכלי בית קיבול מאחוריו כמו שיש בקערות כט): **מתני' ריבה שמנה.** דדיה לוג כדאמר בפ' שתי מדות (לקמן פמ.) מהאי קרא [ויקרא יד) למנחה ולוג שמן: **חיסר שמנה.** פסולה כדאמרן לעיל (ט:) משמנה [ויקרא ב) שאם חיסר כל שהוא פסול: **חיסר לבונתה.** דשיעור לבונה מלא הקומץ. בפ' הרי עלי עשרון (לקמן קו:) מפרש לה בג"ש נאמר ל) הרמה כו'. ואי קשיא ליתני ריבה לבונתה הא מפרש לה בגמ' [ע"ב ג]: **גמ' שהפרישן לה.** לשם מנחה זו ס) (הפרישן לה): **כ' לוגין.** לא) ועירבו עמה דגרלית כשתי הלחמים) אצל בלוג ומתקה קס"ד דלא מיפסלא: **ולוקמה כגון דעריב בה.** פורתא שמן לב) דחול או שמן דחבירתה: **דפסיל בה שמן.** דאמר בפרק כל המנחות (לקמן נט:) לא ישים עליה שמן [ויקרא ה) ואם שם פסול: **אי דידה.** שהפרישן לשמה: **הא ליה לה.** וכיון דלא חזי לה לא מקדיש שמן לג) שמופרש לה: **והאי חזי לה.** כלומר זיל לגבייה דהאי חזי ליה וזיל לגבייה דהאי חזי ליה: **ומנא ליה לרבי אליעזר הא.** דאפילו הפרישן לד] לשמן פסול אם עירבו עמה: **שמנה.** משמע דהופרש לה] לשמה: והתניא

וזו היא עבודה קשה שבמקדש. למ"ד בפרק אלו מנחות (לקמן עה:) שמחזירן לסולתן אינה קשה יותר ממנחת סולת אלא סבר לה כמ"ד שהיה מחלקה לשניים ושניים לארבעה: **והא איכא חפינה.** כשהיה נכנס לפני ולפנים ולא כשהיה חופן בלשכת בית אבטינס ועבודה קשה היא מאד כדמוכח ביומא (דף מט:): **מלמטה למעלה.** פירש בקונטרס שהכניס ראשי אצבעותיו בקמצה וגב ידו כנגד הקמצה וקומץ ואין זה כראשי אצבעותיו דלעיל דהתם פס ידו כנגד הקמצה ומכניס ראשי אצבעותיו וקומץ מלא קומצו עד פס ידו והשתא לפי' הקונטרס קורא ראשי אצבעותיו למטה וכן מפרש ר"ת במסכת שבת (דף נד:) גבי ליליו הפורשין למעלה פירוש אלד פיסת היד ומציא ראיה מהא דאמר בפ' כל היד (נדה יג.) מן הטעורה ולמעלה דלאד הגוף קורא למעלה ואינה ראויה כל כך לגבי מילה שהיא תלויה שייך לקרות ראש המילה למטה אבל אצבעותיו שאינם זוקף אצבעותיו למעלה שייך לקרות למעלה ראשי האצבעות ומלמטה למעלה יש לפרש שמכניס ידו בקמצה דרך פס היד עד שמגיע לראשי אצבעותיו ט):

קומץ

כיצד חופה שלש אצבעותיו על פס ידו וקומץ במחבת ובמרחשת מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה ד)וזו היא עבודה קשה ד) שבמקדש זהו ותו לא והאיכא מליקה והאיכא חפינה אלא ה)זו היא אחת מעבודות קשות שבמקדש א"ר פפא ב)פשיטא לי מלא קומצו כדקמצי אינשי בעי רב פפא קמץ בראשי אצבעותיו ו) מאי מן הצדדין מאי ממטה למעלה מאי ג)תיקו אמר ה)רב פפא פשיטא לי מלא חפניו ד)כדחפני אינשי בעי רב פפא חפן בראשי אצבעותיו מהו מן הצדדין מהו ו) חפן בזו ובזו וקרבן זו אצל זו מהו תיקו בעי ו)רב פפא דבקיה לקומץ בדפניה דמנא מאי תוך כלי בעינן והאיכא או דלמא הנחה בתוכו בעינן וליכא ז)תיקו בעי מר בר רב אשי הפכיה למנא ודבקיה לקומץ בארעיתא דמנא מאי הנחה בתוכו בעינן והאיכא או דלמא כתיקנו בעינן וליכא ח)תיקו: **מתני'** ז) כ)כיצד הוא עושה פושט את אצבעותיו על פס ידו ט)ריבה שמנה חסר שמנה חיסר לבונתה פסולה: **גמ'** היכי דמי ריבה שמנה א"ר פ) י)אליעזר פ)מ)כגון שהפריש לה שני לוגין ולוקמה כגון דעריב בה שמן דחולין ושמן דחבירתה וכי תימא שמן דחולין ושמן דחבירתה לא פסל ט) מתקיף לה רב זוטרא בר טוביה אלא מעתה מנחת חוטא דפסל בה שמן היכי משכחת לה אי דידה הא לית לה אי דחולין ודחבירת' הא אמרת לא פסל י) (ואי אמרת דאפריש לה שמן כיון דלית לה שמן כלל חולין נינהו) ור' יא) כ)אליעזר לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא ·דחולין ודחבירתה דפסיל אבל הפריש לה שני לוגין הואיל והאי חזי ל' והאי חזי ל' אימא לא ליפסל קמ"ל ומנא ליה לר' י)אליעזר הא אמר רבא מתני' קשיתיה מאי איריא דתני ריבה שמנה ליתני ריבה לה שמן אלא הא קמ"ל דאע"ג דהפריש לה שני לוגין: חיסר לבונתה: ת"ר חסרה ועמדה על קורט אחד פסולה על שני קרטין כשרה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר על קורט אחד כשרה פחות מכאן פסולה

והתניא

מסורת הש"ס

א) רש"ק מ"ז, ב) כתובות ה:, ג) יומא מז. ע"ש, ד) [שם מז: מנו: זבחים סד:], ה) [יומא מז:], ו) [יומא מח.], ז) ל"ל אלעזר, ח) [עיין תוספות זבחים ב. ד"ה דבריון], ט) ל"ל אלעזר, י) ל"ל אלעזר, כ) [ויקרא ב], ל) מס מעטל בתמצע המקומץ מוקץ אח. ל"ק, מ) [לקמן נח.], נ) ראשי אצבעותיו. ל"ק, ס) ל"ק מ"ז, ע) [ל"ל קומלין וגי' ל"ק מנחות], פ) [עיי' תוס' שבת לד: ד"ה וכוכ],

גליון הש"ס

גמרא זו היא אחת מעבודות קשות. עיין לקמן דף נד ע"א תוספות ד"ה אין לך:

מוסף רש"י

זו זרת. מן הבהונה מודדין זרת של אומן זו קמיצה. מאצבע שאצל הקטנה מתחילין לקמוץ, תופס שלש אצבעות על פס ידו הקמיצה והאמה והאצבע ומקום זו אמה. מהגדולה מודדין אמות בנין ואמות כלים זו אצבע. למתן דמיס של מנחת דמחבת ביה באצבעו (ויקרא ה) זה גודל. לבהן יד דאמרן (פס ח) ודמצורע (פס יד) (כתובות ה:). יכול מבורך. מבגבלין מכל לד ויוצא. ת"ל בקומצו. אין לך בסר אלא מה שבתוך הקומץ (ויקרא ב ב). אי בקומצו. דדייקינן יכול בכרשי אצבעותיו יקמוץ מעט וכל כמה דמוסקר טפי מעלי מ"ל אלא (יומא מז.). חופה וכו' וקומץ. וחזו קומץ בתמצע דשון העברית (ויקרא ב ב). במחבת ובמרחשת. שהוא מיני טיגון שהן אפויות תחילה וחזור ופותתן וקשה קמיצתן מלהיות מבוהלת יותר מקמיצת מנחת אלא שריבויה טופלין מאליהן, צריך להיות מוחק בגודלו בידוקין של מעלה ובאצבעו קטנה בידוקין של מטה (יומא מז:). וזו היא עבודה קשה שבמקדש. שצריך לתמוך בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה למטה שלא יהא הקומץ מבוכך (זבחים סד:). והאיכא מליקה. דתניא בס נמי חזו היא עבודה קשה והא איכא חפינה. שבפיגים דתניא בס נמי לקמן בפיקרון (דף מט:) חזו היא עבודה קשה (יומא מז:). אמר רב פפא וכו' כדקמצי אינשי. לידו של אצבעותיו למטה בראשי אצבעותיו. פס ידו למטה ותחת אצבעותיו בשלא יקמוץ קומץ שלם עד שמגיע כל אורך פס ידו מלמטה למעלה. שהפך גב ידו למטה והעלה הקומץ בראשי אצבעותיו לתוך פס ידו מן הצדדין. כלומר שלא כדרך הקומצין שגב ידן למטה ולא תחת אצבעותיו בשלא, אלא מוליך על גב ידו בדוחק והשלא נכנס בפס ידו דרך אצבעותיו כדחפני אינשי. מוהה של פס היד למטה (שם). **דבקיה לקומץ בדופניה דמנא.** קרי"ל בתמ' מנחות (דף כו.) שהקומץ טעון מתן כלי וקומץ מתוך כלי זה ומקדשו לתוך כלי אחר ואם לא נתנו בשולחו ונתנו בדופניו ודבקו מהו (יומא מח.).

סו א ב ג מי' פי"ג מהלכות מעה"ק הל' יב סמנ עשין קפו:

סז ד מי' פ"ד מהלכות יוה"כ הלכה ח:

סח ה ו מי' פ"ל מהל' פסולי המקדש הלכה כה:

סט ז [מי' פי"ג מהלכות מעה"ק הלכה יג:]

ח [מי' פ"ב שם הלכה ה עכ"מ]:

סט ט מי' פ"ל מהלכות פסולי המקדש הלכה ט:

ע י כ מי' שם הל"מ:

הגהות הב"ח

(**ח**) גמ' יסוד שקמצו מבורך ת"ל: (**ב**) רש"י אחר ד"ה הימי עביד ע"ל ד"ה שקומצו מבורך גדוש לישנא אחרינא שיש קמוח בין ראשי אצבעותיו לפס ידו:

שיטה מקובצת

(**ח**) תיבות שאינו מולח אלא הקומץ בלבד נמחק: ב) תיפוק לי' אות ו' נמחק: ג) זו גודל להשוות היכי עביד והשאר נמחק: ד) שבמקדש עיין תוס' (לקמן דף נד ע"א): ה) אצבעותיו מהו מן הצדדין מהו ממטה למעלה מהו: ו) הצדדין מהו ממטה למעלה מהו חפן: ז) תיבות כיצד הוא עושה פושט את אצבעותיו על פס ידו נמחק: ח) רבי אליעזר: ט) תיבות מתקיף לה רב זוטרא בר טוביא אלא מעתה נמחק: י) תיבות ואי אמרת דאפריש לה שמן כיון דלית לה שמן כלל חולין נינהו נמחק: יא) מפני שחסר הקומץ: יב) הכלי. כן מפורש בפ"ב דסוטה: יג) היה מולחו ממלח של צבור דאמרי' בפ"ג והשאר נמחק: יד) קרבנך קומץ שהוא קרבן: טו) ומלח הס"ד ומה"ד דלא איקבע בהדי מנחה בכלי אחד דהא לאחר שהקטירו לקומץ היה מולחו הס"ד ומה"ד קומץ החסר פסול בהקומץ רבה ילפי לה מדכתיב מלא קומצו תרי זימני: יז) והוי להו גודל: יח) מה"ד זו זרת אצבע קטנה כו' למדת החשן: יט) אצבע ארוכה הס"ד ואח"כ מה"ד זו אצבע דטבל הכהן את אצבעו: כ) אלמא בקמיצה קומץ ולא בזרת: כא) עד שלא יגיע: כב) אפויין ואמר: כג) חוץ לקומץ הלכך מוחק בגודל מלמעלה: כד) מה"ד דזו היא: כה) אוחז בבזך בראשי אצבעותיו: כו) כלפי הקמצה: כז) שהכניס ראשי אצבעותיו בקמצה וגב ידו כנגד: כח) קידושו בכלי: כט) בקערות. רש"י כת"י ולי נראה מארעיתא דמנא שהפך הכלי והדביקה לקומץ בארעית דמנא מתוכו ע"כ ונראה לפרש שהפך הכלי וזרק וטח הקומץ מלמטה למעלה. תר"ח: ל) נאמר כאן הרמה מפרש לה לקמן בגמרא: לא) שני לוגין ועירבו עמה דגראית כשתי מנחות: לב) שמן דחולין ותיבת דחול נמחק. רש"י של מהר"פ ולוקמא כגון דעריב שמן דחולין אפי' לא הפרישו לשמה ואפילו אין בה ב' לוגין שלימים או שעירב בה שמן מחבירתה ממנא אחרת ע"כ: לג) מקדיש שמן המופרש: לד) הפרישן לשמה: לה) דהופרש כולה לשמה:

לו) כדפרישית דהכי אמר בפ"ג (לקמן כ.) יכול תהא מנחה כולה טעונה מלח ת"ל טו) על כל קרבנך טו) קרבן טעון מלח ואין כל המנחה טעונה מלח. ואי קשיא ולישמעינן לבונה וכל שכן לרור ומלח תריץ אי תנא לבונה בריש הכי נמי דלא מיבעיא ליה למיתני לרור ומלח אלא הואיל ונקט לרור בריש תנא לבונה ומלח טז): **מאי איריא משום קומץ חסר ויתר ליפוק ליה דלרור פסול משום חציצה.** דמוקץ בין ידו לקמצה וחציצה פוסלת בקדשים כדמפ' בזבחים (דף כד.). אי נמי חוקץ בין קמצה לקמצה כגון יז) באמצע הקומץ וחוקץ את הקומץ ונראה כשני חצאי קמצים: **מן הלד.** למעלה אצל גודל או למטה אצל קמיצה דליכא חציצה דהיינו מן הלד דלאחר שקמץ הופך גב ידו למטה כדי שלא יפול מן הקומץ כלום והוי יח) גודל וקמיצה מן הלד והשתא ליכא חציצה שאצל הקמצה מוטל הלרור אצל חסרון איכא: **כדקמני איצטי.** משמע בכל האצבעות: יח) **זרם.** אצבע קטנה ממנה מתחיל הזרם וג"מ למדת חצן זרת ארכה: **זו קמיצה.** ממנה מתחיל הקומץ מאותו אצבע שאצל הקטנה: **זו אמה.** ממנה מודדין כל אמות הבנין והכלים לפי שהיא ארוכה מכולן ושתי אמות היו בשושן הבירה כ) שתי מקלות שהן אמה ובהן מודדין אמות הבנין ואותן מקלות נמדדו באותו אצבע יט) שהוא ארוך: **זו אצבע.** לטבל הכהן אצבעו בדם: **זו גודל.** לבהונות דמצורע. אלמא כ) קמיצה בקומץ ולא זרת: ומשני כי אמרינן דכולהו אצבעות בעינן לקמיצה: **להשווה.** דאם יולא קמצה למעוה מן הקומץ מוחקו ומשויהו באצבע קטנה שלא יהא מבוכך וכן מלמעלה בגודל: **היכי עביד.** אמתני' מהדר דקתני זו קמיצה דממנה מתחיל הקומץ: (כ) **ס"ל בקומלו.** והריש ממנו בקומלו (ויקרא ו): **כראשי אצבעותיו.** מעט כא) שלא יגיע עד פס ידו: **במחבת ומרחשת.** דמעשיהן אפויין כב) דאמר לקמן בפרק אלו מנחות (דף עה.) דלאחר שהן אפויין פותתן וקומץ הלכך אי אפשר לפותתן דקות כל כך וכשהוא קומץ יוצאות חוץ כג) למקומו הלכך מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבע קטנה מלמטה: כד) **וזו היא עבודה קשה שבמקדש.** שבקושי גדול הוא משוה שלא יהא לא חסר ולא יותר: **מליקה.** אמרינן בפ' קדשי קדשים (זבחים סד.): זו היא עבודה קשה: ובתפיסה נמי אמרי' בפ' הזיאת לו במסכת יומא (דף מט.) אוחז בה] את הבזך בראשי אצבעותיו ומעלה בגודלו כו' וזו היא עבודה קשה: **כדקמני איצטי.** שהכניס ראשי אצבעותיו בקמצה ופס ידו כלפי כו) קמצה וקומץ מלא קומצו עד פס ידו בתקנו מהו: והקמצה נכנס בתוך ידו: **כראשי אצבעותיו.** קמצה וקומץ מלא קומצו עד פס ידו בתקנו מהו: **מלמטה למעלה.** שהכניס כז) אצבעותיו כז) בקמצה וגב היד כנגד הקמצה וקומץ: **מלא חפניו.** דיוס הכיפורים קטרת סמיס דקה: **דחפני איצטי.** שמכניסין לידי ידיהם וחופנים: **מן הלדדים.** שהכניס קטרת בחפניו דרך בין גודל לאצבע. ל"א מן הלדדים של כלי: **דכיה לקומץ.** בשעת קידושו כח) לכלי בדפנו דמנחה מבפנים: **כארעיפא דמנחה.** כגון שהיה לכלי בית קיבול מאחוריו כמו שיש בקערות כט): **מתני' ריבה שמנה.** דדיה לוג כדאמר בפ' שתי מדות (לקמן פמ.) מהאי קרא [ויקרא יד) למנחה ולוג שמן: **חיסר שמנה.** פסולה כדאמרן לעיל (ט:) משמנה [ויקרא ב) שאם חיסר כל שהוא פסול: **חיסר לבונתה.** דשיעור לבונה מלא הקומץ. בפ' הרי עלי עשרון (לקמן קו:) מפרש לה בג"ש נאמר ל) הרמה כו'. ואי קשיא ליתני ריבה לבונתה הא מפרש לה בגמ' [ע"ב ג]: **גמ' שהפרישן לה.** לשם מנחה זו ס) (הפרישן לה): **כ' לוגין.** לא) ועירבו עמה דגרלית כשתי הלחמים) אצל בלוג ומתקה קס"ד דלא מיפסלא: **ולוקמה כגון דעריב בה.** פורתא שמן לב) דחול או שמן דחבירתה: **דפסיל בה שמן.** דאמר בפרק כל המנחות (לקמן נט:) לא ישים עליה שמן [ויקרא ה) ואם שם פסול: **אי דידה.** שהפרישן לשמה: **הא ליה לה.** וכיון דלא חזי לה לא מקדיש שמן לג) שמופרש לה: **והאי חזי לה.** כלומר זיל לגבייה דהאי חזי ליה וזיל לגבייה דהאי חזי ליה: **ומנא ליה לרבי אליעזר הא.** דאפילו הפרישן לד] לשמן פסול אם עירבו עמה: **שמנה.** משמע דהופרש לה] לשמה: והתניא